

אורי צבי גרינברג

שירים

משום שראיתי בואך ממערב וצמודה לראשך שקיעת החמה,
נצאתי לראות בפניך: אם חכמת התוהו בם זורחה, אם מעיד המצח
על תהום שמתחת למצח ופסגה:
ואם איטיב לקרב גוף שני לגופי הגלמוד מאד.
ואני אומר לך: אדם נושא כל ימיו את שולי הנפש שלו העניה
לנגוע בשולי נפש של שני:
לומר מלה במשקל, כטפה מדמו, ולשמוע מלה כטפה מדמו.
ואני אומר לך: בא במעבה הני; אתי תבוא אל פסגה. משם תשקיף לצמק,
בו תחזה התינוק האם והערש ואת העלם המת אצל שובך הזקב
נהלילו בקף —
רבות קראתי על פמה משיחים, שבאו להמון באתות ובמופתים,
שמים הריעו לכבוד המופיעים —
והם רגזו הביאו ככתר לרעה ותכבד העקה במוותם מות אדם.
עתה ספרים סגרת ואתי: הכוננתם. מעתה אצפה לגואל שיבוא
לאדם היחיד: לאחד ההמון —
ובמלים נאמנות, שאינן בכתובים, יפכח את עקת היום והלילה;

שִׂיאֵכֶל מִפְתּוֹ ; שִׂישְׁתָּה מִכְלִיוֹ ; שִׂילְךָ לִימִינוֹ ; שִׂישׁב עַל עַרְשׁוֹ
 וַיִּנְשֵׁם מֵרִיחַ בְּשָׂרוֹ הַהוֹמָה — —
 כִּי נוֹגִים מְאֹד בְּנֵי־הָאָדָם בְּעוֹלָם וְשׁוֹנִים הֵם טַעֲמֵי־הַנְּגִינָה לִיגוֹנוֹת.
 אַךְ יֵשׁ בְּגוֹף אֶחָד סוֹד־פְּרָקָן לְשָׁנֵי וְעַל־כֵּן יִצְאָתִי לְקִדְשׁ פְּנִיָּה.
 אֲמַרְתִּי לָךְ : בֹּא בַמַּעֲבָה חַיִּי !

אָמֵן אָנִי אוֹמֵר לָךְ בְּשֵׁם שְׂכָל הַהֲדִיוֹט : יֵשׁ עָרְךָ וּמִשְׁקָל לַמְּלָה הַנְּאֻמְרָת בְּשַׁעֲתָה.
 כְּנַחֲתֶכֶת מְלָחֵם הַחֵם מִפִּי אֶחָד לְשָׁנֵי וְשָׁנִיָּה רַעֲבִים.
 מְלָה, שְׂאִינָה נְחַקְקֶת בַּסֵּפֶר וְתִהְיֶה שִׂי לְעֵשׂ קָטָן בְּבֵית עַקֵּד הַסִּפְרִים וְהַפְּתָבִים בְּאֶרֶץ ;
 אֲלֹא מְלָה שְׂשִׁלְיִשִּׁי לֹא יִשְׁמַע, רַק אֲתָה לְבַדְּךָ, כִּי חֲצָבָה לְשִׁמְךָ ;
 שְׂבַדְמָךְ הִיא תִלְךָ כַּכִּסְפִּית וּבָחֵם נִפְשֶׁךָ תִּגְבֶּה עַד פִּסְגַּת הַדְּעַת וְתַעֲמֹד ;
 אוֹ תִּטְבַּע כְּבָמִים, וְאוֹ שְׂתַחֲרַת בְּלוֹחַ חַיִּיךָ עַד מוֹתְךָ ;
 וְאוֹ שְׂתַמְחַק בְּגִין מְלָה אֲנוּשִׁית אַחֲרֶת בְּשַׁעָה אַחֲרֶת :
 בְּעַמְדָּךְ שְׁנִית לְמִסָּה וּמִשְׁפֵּט הַגּוֹרֵל — —

אָמֵן אָנִי אוֹמֵר לָךְ בְּשֵׁם שְׂכָל הַהֲדִיוֹט : דְּבַרֵי חַיִּינוֹ לֹא עֲנִינֵי מְלָכוֹת מְנַפִּים
 הַשְּׂקוּלִים כְּכִפְרוֹת הַזֶּהָב בְּמִשְׁקָל־רֹמָאִים :
 כְּגוֹן מְלָךְ וּמְדִינָה, הֵיכְלוֹת, נְגוּנִים וַיִּינּוֹת, פּוֹלִיטִיקָה, לְאוֹם וּמִהַפְּכָה, וּבְתוֹכֵם לְמִשְׁלָה
 גַּם יַחֲסִי אֶהְבֶּה וּבְגִידָה בְּמְלָכוֹת נְכֻלָּלִים ;
 לֹא ! דְּבַרֵי חַיִּינוֹ מִתְחִילִים מֵאֵל וּמֵאָדָם, מֵאֲדָמָה, מִבְּגָדִים, מְלָחֵם וּמִים, מֵאִשָּׁה ;
 וְכוּלָּלִים גַּם חֶקֶת הַכִּסּוּי עַל עֲרוֹת הַבָּשָׂר וְצֵאת הַגְּוִיָּה.

על כל מה שאין ריח הבשם והוד סגנון חופף,
ועל כל מה שהשפה איננה מתירה לספר,
ונאשר האדם יודע לעצמו ועושה בגופו ביום ובלילה בחדרי חדרים.
אנחנו מלאים המון מאניים מלכה. ירשה היא טבעית: השתוקקות, תפילה נרצח.
במירת רחמים לזבוב המתהלך ולפרפר המשיק מסביב למאור.
ואמת היא מזמת הסתר של אניות רעבה וצמאה ויוקדה:
לכבוש נכסים וגופים לשעבוד ושלם.
כפי חפץ כל גויה לחוד
וכפי אפיו של אותו ואותו הזומם.
אף פלים עשויים לצרות עשינו בעצמנו לקליטת הלכה הנפשית
מכל גדותינו.
וכור להתכת החומר החי ההיולי יצרנו לפרצוף הסתר הזה שבחיינו
לגלוי-בהתר, לסגנון המסבם,
שנוכל לצאת ולהראות בשער בת רבים בפרצוף הזה — המקביל.

לאשה, ששרו לה הוד הפיטנים, יש נסת.
האשה היפה יוצאת לבית-כבוד בטרם עלותה למשכב הבעל ובקומה לבקר.
ואם נקרע הגרב בעקב שלה ויש אז סכנת-העין של אדם ברחוב,
ההולך מאחור ומשפיל להביט בעקב,
היא מושכת בגרב למטה מעט מן השוק ומקפלת מסמחת לעקב את פסת הקרע.
כך קפול על קפול מתנסף כך פסוי על פסוי.
מתבושש האדם בקרע הגראה בבגדו, בחלקי בשרו ובחלקי המעשים שעושה.

ועל פסגות חיינו יש משמרות נשרי הדעת
הצורחים אלינו מפל המעמקים הרחוקים:

עשו מה שתעשו פתקת הדמים המצוים:
מעשים אפלים וטובים באותה השעה...
אך דעו מה לגלות בדבורכם בעל-פה ובכתב.
ודעו מה לסלף לעיני השני ושלישי —

דע זאת ושקטה.

תם ומטמטם הוא עבדי, על-כן קראתי לו: תם.
טוב שהוא כך והוא עבד.
פעם שאלתי: אם נולד לאמא רחוקה בעולם
ואם היא אהבתהו, האם?
ביעני, כי נולד במדמה לאמא רחוקה מאד
והיא אהבתהו, האם.
ושמה, למדתיו, הוא: תם. התזכר? ועיניו התעגלו:
— אני אזכרה תמיד, שמי: תם.

ואי שם באחד הבתים בעיר דלת אחת נפתחת,
כפצע נפתחת הדלת תמיד בערב בערב:
אשה עוזבת תינוקה ויוצאה ללכת אלי.

ובשמלותיה מעטף התמוז הגנוב מאחר.
ותם שלי בא גדל-צינים לחדרי ואמר: אדוני,
גברת בפרוודור...
— תכנס!
וכך מדי ערב בערב.

רד בי האבל ולא אקדו ספינותי. עוד דוהר אני בכל נכסי השיכה
ובשולי עוד רבים דבש קוזן ילקו.
אך עורקי חלילים למחללים צמקים באימת הקו בין מארצע למארצע.

פניה מריקה ליער ממנו לקחה הריחותי לקשפי הקדומים.
קם איוב מלבקש אליפו ולתנות באוניו כל קורות העתים והמסות.
אל הנשים בעולם רגנת דמי הנוגים.
אמן האמהות לכל האיובים בעולם!
אני אוהב מאד את הנשים למצן הנכי התוסס בדמיהן הסגורים מאז ומעולם.
באזני הגברים הוא קורא בישיבה לסעודה, בהליכה ובשיחה.
אך בלחש הסוד הוא באזני הנחשים...
הן בוכות בשכיבה על פניהן במטה מן המעין המרתח מתחת למצח:
הן בוכות בשוכן מבית הקונצרטים בטרם פשוט משין ונשירת געליהן.
הן בוכות בחמימות ובצריה פניה לפני בא הפעל ובלכתו מערשן.
הן הולכות בחדרים-משפיות מרוחים כהולכות בחדרים אטומי-חלונות.

בְּכִי מְחַלֵּק לְחַלְקָיו הוּא בְּכֵן הַנְּשִׂי: בְּכִי אִם-הָאֵדָמָה.
 כִּי לֹא בְדַמְעַ בְּלָדָד בּוֹכָה אִשָּׁה, זֶה בְּכִי-כָל-הַגּוֹף הוּא:
 הַעוֹזֵבֶת תִּינּוֹקָה וּבָאָה לְבֵיתִי – זֶה בְּכִי.
 וְהַשֹּׁבָה מִבֵּיתִי וְאֲדַמִּימוֹת בְּלַחֲזָה – זֶה בְּכִי.
 הַלּוֹחֲצֵת אֶת יָדֶי לְרַגְעַ מִמָּשָׁךְ וְאֵינָה נוֹשָׁקֶת בְּשִׁפְתַי – זֶה בְּכִי.
 הַמְחוֹלְלֵת עַמְדֵי בְּסִלּוֹד וְיוֹרְחָה – זֶה בְּכִי.
 וְהַמְתַּיַחֶדֶת וְרוֹאָה אֶת עֲצָמָה עֵירָמָה – זֶה בְּכִי.
 וְהַמְרִיחָה לְשַׁעֲרָה לְאַחַר הַרְחָצָה – זֶה בְּכִי.

וְכָל אִשָּׁה הַמְתָּה בְּזָמַן, מִתָּה תְּמִיד רַעֲבָה בְּבִשְׂרָה וְדָמָה, רַעֲבָה לְכַמָּה שְׁלוּמִים,
 אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ.

כִּי אֵל יֵצֵק גּוֹה מֵאֲבוֹן-שׁוֹאֲבֵת בְּבִטָּן הוֹרְתָה וְשָׁם בָּהּ מִכָּל הַמְּאֹוִיִּים הַגְּדוֹלִים
 שָׁאִין לְהַרְגִיעֵם.

עַל-כֵּן אַלְךָ אַחֲרֶיהֶן בְּקִרְוֵא לְאֲבָדֵן מִכַּמָּה חֲלִילִים בְּדַמִּיָּהן הַסְּגוּרִים.
 וְאֲבָדְנֵי בְחִיקָן, כִּי בָּא בְּכֵן בְּדַמִּי.